

Vuosikokouspuhe

Pellervo-Seura ry:n vuosikokous 2016

Radisson Blu Royal Hotel, Helsinki 7.4.2016

Toimitusjohtaja Sami Karhu

Pellervo-Seura ry

Arvoisat vuosikokouksen osallistujat

Osuustoiminnan menestys ja asema yhteiskunnassa pitää lunastaa ahkeruudella ja osaamisella. Myös maan päättäjien asennoituminen on hyvä tarkistaa aika ajoin. Osuustoiminnan hallitusohjelmataivoitteita vuosille 2015-2019 teimme tunnetuksi eduskuntavaalien alla ja vaalien jälkeen hallitusohjelmaa rakennettaessa. Suomen Keskustan eduskuntavaaliohjelmassa oli historiallisesti osio, jossa haluttiin nostaa osuuskuntamalli osakeyhtiömallin rinnalle. Linjaus tuli oikeaan paikkaan.

Pellervon Päivän 2015 liittyi teemaan. Aiheena oli osuustoiminnallinen omistajuus. Puolueiden edustajat olivat paneelissa keskustelemassa osuustoiminnan merkityksestä ja yhteiskunnallisesta asemasta. Vaalien jälkeen muodostetun pääministeri Juha Sipilän hallituksen suunnasta viestittiin rauhoittavasti, että hallitus ei tule heikentämään osuustoimintayritysten toimintaedellytyksiä. Tällaiseen vakuutukseen oli sikäli erityinen tarve, koska edellisen hallituksen loppumetreillä valtioneuvoston kanslian julkaisusarjassa ilmestyi suomalaisten suuryritysten omistusta luotaava raportti, jossa otettiin osuustoiminnan näkökulmasta erittäin negatiiviseksi ja uhkaavaksi koettu kanta koko osuuskuntamalliin.

Loppuvuodesta julkisuuteen tullut OP Ryhmää koskeva kilpailuoikeudellinen tapaus näyttää pitävän sisällään samanlaisia elementtejä, jolla kyseenalaistetaan osuustoimintayrityksen toimintalogiikkaa.

Tuskin tämä viimeiseksi jää. Meidän täytyy olla ns. valppaana tällaisten instituutio-naalisien keinojen suhteen.

Tänään iltapäivällä saamme kuulla pääministerin puheen. Se on tärkeä puhe meille, koska siinä uskottavasti linjataan tämän hallituskauden perusajatukset meidän suhteemme.

Osuustoimintayritysten menestys on ollut viimeisinä vuosina kohtuullinen. Toimintaympäristö tosin ei ole ollut. Siihen nähden menestys on ollut vieläkin parempi. Minulla on se käsitys, että osuustoimintayritykset ovat tehneet jäsenistön eteen sen, mitä ovat suinkin voineet. Lähtökohdat ovat olleet hyvät, koska parin vuosikymmenen kehitystyö on suuressa kuvassa onnistunut. Toimintaympäristön haasteet ovat kuitenkin mittavat: heikko taloussuhdanne, kuluttajakäyttäytyminen, poistuvat maitokiintiöt, ylituotanto ja Venäjän kaupan häiriöt painavat. Digitalisaatio on mahdollisuus, mutta on se myös suuri haaste. Toimialojen toimintalogiikka on selvässä murroksessa.

Vuoden 2014 alusta voimaan tullut uusi osuuskuntalaki on osoittanut toimivaksi. Ainakaan se ei ole kehityksen este. Seuraavan vuoden alusta voimaan astunut uusi osuustoiminnan verojärjestelmä ei ole aiheuttanut ylitsekäymättömiä vaikeuksia.

Osuustoiminnan eteenpäin menon henki on ollut hyvä. Yhteistyön henki on kohonnut. Viime ja tämän vuoden aktiviteetteihin kuuluvan Soihtu-järjestökampanjan ajatuksena oli tiivistää Pellervon jäsensuhteita ja tunnustella mahdollisuuksia uusiin jäsenyyksiin. Syvin tarkoituksemme on tietenkin kannus-

taa osuustoimintaa loistavaan yhteisen tekemisen intoon ja kehityksen liekkeihin.

Vuoden 2015 painopisteessä olivat LähiTapiolan alueyhtiöt. Kampanja näkyi myös Osuustoiminta-lehdessä. Kampanja osuuskauppojen ja -pankkien suuntaan on avattu. Yrittäjäosuuskunnista Pellervoon liittyi uudelleen Suomalainen energiaosuuskunta SEO. Kaupunkien suurista vesiosuuskunnista Pellervoon liittyi Oulaisten vesiosuuskunta. Kampanja jatkuu vuonna 2016.

Pellervo on suuressa määrin tietoa, taitoa ja tahtoa rakentava järjestö. Tuemme sitä, että osuustoimintayrityksiä perustetaan ja komentosilloilla on valmiuksia. Se mikä tiedetään, julkaistaan lehdissä, koulutetaan kursseilla, puhutaan seminaareissa tai julkaistaan opaskirjoina paperilla ja usein verkossakin. Tämä on jäsenlähtöistä monikanavaisuutta. Vuoden 2015 aikana ilmestyi jälleen useita julkaisuja paperi- ja verkkoversioina eri kohderyhmille kuten yritysten johdolle, luottamishenkilöille ja yrittäjäyyskasvatukseen.

Kansainvälisen osuustoimintaliiton piirissä luotu ”Ohjelma osuustoiminnan vuosikymmenelle 2011-2020” sai suomenkielisen painoasunsa.

Yhdessä Helsingin yliopiston kanssa julkaistiin ”Osuuskunnat ja Kestävä kehitys” -teos, jossa useat kirjoittajat käsittelevät osuustoiminnan mahdollisuuksia ratkaista maailman kehityskysymyksiä.

Helsingin yliopiston kanssa julkaistiin verkkokirjana myös ”Lukio-osuuskunnat – tie yrittäjämäiseen lukioon”. Teemaan liittyen Pellervossa järjestettiin marraskuussa kehitys- ja verkostoitumisilta II asteen oppilaitosten osuuskunta-aktiiveille.

Osuuskunnan perustamisopas ”Perustetaanko osuuskunta - yritetäänkö yhdessä” sai täysin uuden muodon ja siihen rakennettiin uudet mallisäännöt. Opas on luet-

tavissa kaikille avoimena sähköisenä verkkojulkaisuna. Valtakunnallisilla perustaisinko osuuskunnan –infoilloilla levitettiin tietoutta.

Pellervo-Seuran rahoitusryhmän raportti ”Tuottajaosuuskuntien rahoitus” sai painoasunsa ja julkistettiin Pellervon Päivässä 2015.

Vuoden lopulla julkaistiin professori Iiro Jussilan osuustoimintajohtamista käsittelevä uutusteos ”Tiedolla, taidolla, intohimolla – liikeyrityksen & omistajayhteisön johtaminen”. Teos syntyi pitkäjänteisen tutkimus- ja kehitystyön tuloksena.

Teokset ovat saatavissa mukaaan tästä tilaisuudesta. Jussilan kirja on maksullinen, muut ovat maksuttomia.

Strategiamme mukaisesti teemme yhteistyötä kaikkien niiden kanssa, joiden kanssa voimme viedä osuustoiminnan ideaa eteenpäin. Pellervo teki yhteistyötä myös eri yliopistojen kanssa osuustoiminnan opetuksen, tutkimuksen ja kehittämistyön edistämiseksi. Tämä on sitä pitkät valot päällä ajamista, jolla tähtäämme jo seuraavillekin vuosikymmenille. Erimerkkinä Arvi-hanke oli esillä aamupäivässä.

Taloudellisen yhteistoiminnan ja osuustoiminnan tutkimuksen seura Kooperatiiviry järjesti Pellervon tukemana tieteellisen tutkimuksen ja julkaisutoiminnan seminaarin osuustoimintaan liittyvien väitöskirjojen tekijöille. Todettiin, että Suomessa on nyt ennätysmäisesti yli 20 tällaista jatko-opiskelijaa. Ja yksi on Unkarissa.

Vuoden aikana valmistui kolme osuustoimintaan liittyvää väitöskirjaa. Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa väittelivät KTM Saira Rosas ja KTM Heidi Forsström-Tuominen. Heitä kuulumme aamupäivällä. Eeva Kerola väitteli Aalto-yliopistossa Euroopan pankkisektorin monimuotoisuudesta.

Pellervo toimi Helsingin yliopiston Ruralia-Instituutin kumppanina toukokuussa Helsingissä järjestetyssä Osuustoiminnan tutkimusseminaarissa, jossa käsiteltiin ulkomaisten ja kotimaisten tutkijoiden voimin peruspalveluita ja osuustoimintaa.

Yhteistyössä Väinö Tannerin säätiön kanssa Pellervon järjesti osuustoimintaseminaarin otsikolla ”Työtä ilman välikäsiä – työn tekeminen murroksessa”. Tässä menttiin jälleen innostavasti historiallisten osuustoiminnan jakolinjojen yli.

Pellervon yhteydessä toimii lähes 100-vuotias Hannes Gebhardin rahasto. Rahaston varoja voidaan käyttää osuustoimintaa ja siihen liittyvää elinkeinotoimintaa koskevan tutkimus-, valistus- ja opetustoiminnan aikaansaamiseksi tai edistämiseksi. Rahasto myönsi viime vuonna 14 apurahaa. Se on erittäin käyttökelpoinen väline kehitystoimintojen tukena. Rahasto ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. On hyvä saada rahastolle lisää voimaa.

Hyvä vuosikokous,

Pellervo-Seura ry on jäsenenä osuustoimintaa laajasti yhdistävässä Osuustoiminnan neuvottelukunnassa, jonka muut jäsenet ovat Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, Osuuskunta Tradeka ja OP Osuuskunta.

Osuustoiminnan neuvottelukunnan lahjoitusvaroihin perustuva osuustoimintajohtamisen lahjoitusprofessuuria hoiti KTT Iiro Jussila Lappeenrannan teknillisessä yliopissa kolmatta vuotta. Lahjoitus käsittää vuoden 2013-2017 ja erikseen neuvoteltavat mahdolliset kaksi lisävuotta. Jussila siirtyi vuoden 2016 alusta Pellervon taloustutkimuksen toimitusjohtajaksi niin, että hän jäi kuitenkin edelleen Lappeenrannan teknillisen yliopiston professoriksi. Jussilan tutkimusryhmään kuuluneen tutkijatohtori Pasi Tuomisen rooli osuustoimintatutkimuksen edistämisessä on kasvanut.

Osuustoimintatutkimuksen rinnalla myös osuustoiminnan yliopistollinen opetusta kehitetään yliopistojen välisenä verkostoyhteistyönä. Verkostoon kuuluu nyt 10 yliopistoa. Osuustoiminnan neuvottelukunta päätti rahoittaa osuustoiminnan yliopisto-opetuksen vakiinnuttamiseksi Co-op Network Studies – osuustoiminnan opetuksen yliopistoverkostoa vuosina 2015-2019 yhteensä 400.000 €:lla. Näissä merkeissä tavattiin yliopiston johtoa ja tehtiin ensimmäiset lahjoitukset.

YK:n osuustoimintavuotta on seurannut osuustoiminnan kansainvälinen kehityksen vuosikymmen vuoteen 2020. Neuvottelukunta työskenteli teeman parissa. Viime vuoden tapahtumien ja päätöksien jälkeen ohjelma alkaa olla valmis. Diakuvassa näkyy, että meillä on mittava, ja väitän syvälinen, koko osuustoiminnan yhteinen kehitysohjelma Suomessa.

Iso osa järjestötoiminnasta tapahtuu kansainvälisten järjestöjen kautta. Näitä ovat ICA, ICA Eurooppa, Cogeca, NBC ja WFO. Itse olimme järjestämässä Cogecan business-foorumia metsätaloudesta. Tilaisuus oli viime talvena Helsingissä.

Osa Pellervon toiminannasta tapahtuu Pellervon yksin tai yhteistyössä lähiverkostomme kanssa omistettavien ja hallinnoitavien organisaatioiden kanssa. Niillä on kaikilla oma johto, hallinto, toiminnalliset tavoitteet sekä talous. Tarkoitan Pellervo-Mediaa, Pellervon Julkaisupalvelua, Pellervon Taloustutkimusta, Pellervo-Instituuttia, Elintarviketietoa, Brysselin toimistoa ja kehitysyhteistyön FFD-yhdistystä.

Taloudellisesti kaikki osakkuusyhteisöt menestyivät kelpoisesti. Talousjohto tietysti toteaa aivan oikein, että menneisyyden menestys ei ole taie huomisen menestyksestä.

Henkilöstökysymykset ovat tärkeitä, koska ihmiset tekevät kaikki tulokset. Pellervon osuustoimintajohtajana ja samaan aikaan ruotsinkielisen sisarjärjestömme

Finlands Svenska Andelsförbundin toimitusjohtajana aloitti MMM Kari Huhtala, Pellervo-Instituutin toimitusjohtajana aloitti varatuomari Jukka Suvitie ja PTT:n toimitusjohtajana KTT, professori Iiro Jussila. Uusia avauksia on tullut ja tulee.

Pellervo-Median julkaisemien Pellervo-lehtien menestys on ollut hyvä erityisesti siihen nähden, että median murroksessa yleiskuva ei ole kovin ruusuinen. Pellervo-lehtien lukijamäärät ovat olleet kauttaaltaan nousussa. Kodin Pellervon tilausmäärä on jatkuvasti kasvanut. Levikki on noin 42.000. Kasvua on neljä prosenttia. Irtonumeromyynti on kehittynyt hyvin. Se on keskimäärin 1720 numeroa kohti. Maatilan Pellervon tilaajamäärä on hieman laskenut, mutta ei kovin paljoa verrattuna maatilojen, erityisesti tuotantoeläintilojen, määrän kehitykseen. Levikki on 14.300. Laskua oli yksi prosentti. Eläin-liite on vähentynyt 12.400:aan. Tilaajia melkein yhtä paljon kuin maassa on kotieläintiloja. Lukijamäärät ovat kaikilla kasvussa.

Osuustoiminta-lehden levikki ei ole noussut ponnisteluistamme huolimatta. Yritysfuusiot vähentävät tendenssimäisesti tilauksia. Toisaalta osuuskuntien määrän lisääntyminen lisää potentiaalia.